VITA

Online kérdőíves felmérés a Gazdálkodás olvasóinak és szerzőinek körében

Fehér András – Szabó G. Gábor – Szakály Zoltán

Kulcsszavak: elégedettség, vélemények, olvasók, szerzők, Gazdálkodás.

ÖSSZEFOGLALÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK, KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

A Gazdálkodás című tudományos folyóirat 1957 óta jelen van a hazai szaklapok között, ezalatt az egyik legkiemelkedőbb folyóirattá vált az agrárökonómia területén. A Gazdálkodás szerkesztőbizottsága úgy gondolta, ennyi év távlatában szükséges lenne megismerni az olvasók, illetve szerzők véleményét a lapról, mivel az ő megállapításaik, kritikáik, illetve javaslataik ismerete nélkül manapság már nem lehet megfelelően felépíteni és működtetni egy tudományos folyóiratot.

Az online kérdőíves megkérdezés legfőbb célja a Gazdálkodás agrárökonómiai tudományos folyóirattal kapcsolatos olvasói, illetve szerzői elvárások, vélemények feltérképezése volt. Kíváncsiak voltak, hogy az előfizetői kör preferenciái miben változtak az évek során a lap beszerzését, illetve az egyes rovatok és cikkek jellemzőit illetően. A megkérdezés alapját egy 800 címet tartalmazó e-mail lista képezte, amelyből 175 értékelhető válasz érkezett vissza. A kérdőíves kutatás nem reprezentatív módon zajlott.

A következőkben a legfontosabb eredményeket emeljük ki. A válaszadók háromnegyed része jelenleg nyomtatott formában jut hozzá a laphoz, azonban a jövőt illetően az online felület preferálása szembetűnő. A folyóirat előfizetési díját megfelelőnek minősítették. A lap formai megjelenését és tudományos színvonalát egyaránt jó körüli értékeléssel minősítették. Az olvasók és szerzők számára szükséges információk esetében az alkalmazott kutatások tudományos eredményei bizonyultak a legfontosabb információtípusnak. A rovatok közül a tanulmány rovat kiugróan a legnépszerűbbnek bizonyult. A megkérdezettek 80%-a járt már a Gazdálkodás honlapján, és 94%-uk szerint a nemzetközi elektronikus rendszerekben is meg kell majd jelentetni a cikkeket a jövőben. A lapban a válaszadók több mint 70%-a publikált már, az eddig nem publikálók leginkább az időhiányt, a zökkenőmentes befogadást és elbírálást említették meg, valamint a kutatási eredményekben való jobb előrehaladást, illetve a magasabb szakmai színvonalat és az impakt faktoros besorolást hiányolták.

I. BEVEZETÉS

A **Gazdálkodás** című tudományos folyóirat 1957 óta jelen van a hazai szaklapok között. Az eltelt több mint öt évtized alatt *az egyik legkiemelkedőbb tudományos folyóirattá vált* az agrárökonómia területén. Ennyi idő elteltével kialakult egy olyan előfizetői és olvasói bázis, amely nélkül a folyóirat nem maradhatott volna fenn ilyen hosszú ideig. *Csete László* a folyóirat 50. évfordulójára írt cikkében kifejti, hogy a **Gaz-**

dálkodásra régebben és napjainkban is jellemző, hogy *olvasottsága messze meghaladja az előfizetések számát*. Az internetes hozzáférés bővíti ugyan az érdeklődők körét, de egyúttal csökkenti az előfizetéseket (*Csete, 2006*). Be kell azonban látni, hogy napjainkban az olvasási és publikálási szokások nagyban megváltoztak, köszönhetően az internet elterjedésének és az ezzel járó technológiai változásnak. Az internet előretörésének látható jelei a 90-es évek után jelentkeztek először, viszont igazi hatását az ezredfordulót követően fejtette ki. Ettől kezdve olyan társadalmi csoportok kezdtek kialakulni, amelyek számára az internet alapvető szükségletté vált. Természetesen ez hatással volt a különféle médiumokra is. Az *Amerikai Kereskedelmi Minisztérium* egyik kutatásában megállapította, hogy *sokkal nagyobb ütemben növekszik az internet térhódítása, mint bármely más médiumé*. Eredményeik alapján 50 milliós hallgatottsági táborra a rádió 38 év alatt tett szert, a televízió 13 év alatt érte el ezt a nézőszámot, míg az internet csupán 4 év alatt elérte azt a számot (*Eszes – Bányai, 2002*).

A *Lapkiadók Világszövetség*ének (WANIFRA) „Trendek a világ sajtópiacán" című tanulmányában kifejtették, hogy *a világ felnőtt lakosságának nagyjából fele olvas újságot:* több mint 2,5 milliárdan nyomtatott formában és több mint 600 millióan digitálisan. A nyomtatott sajtó jelentősége az internet előretörésével valamelyest korlátozódott, főleg Európában és Amerikában (*Magyar Lapkiadók Egyesülete, 2012*). Napjainkban az internetes (online) jelenlét tevékenységi körtől függetlenül elkerülhetetlenné vált. Viszont nem elég csupán jelen lenni az interneten – például egy honlap által –, hanem az oldalra látogató felhasználók igényeit is fel kell mérni, és a lehető legjobban ki kell elégíteni. A *Központi Statisztikai Hivatal* (KSH) 2011. évi adatai alapján *a hazai lakosság 68%-a használja ténylegesen az internetet* (az elmúlt három hónapban internetezett). Ez az arány 2005-ben még csak 37% volt (*KSH, 2011*). A különösen magas megoszlás mellett indokolt kiemelni, hogy a felhasználók legnagyobb része nem csupán jelen van az online felületen, hanem interaktív módon kapcsolódik a különféle eseményekhez. Az előbbiekben felvázolt képet erősíti az a tendencia, amely szerint a kiadók (nyomtatott sajtótermékek kiadói) egyre inkább jelentkeznek a nyomtatott formátumú lapkiadások mellett online változattal is. A különféle folyóiratok internetes változataira való előfizetés, a cikkek elektronikus formátumban való megvásárlása fellendülőben van Magyarországon. Ezt alátámasztja *Ságodi Anikó* online marketing tanácsadó véleménye is, amely szerint *a nyomtatott termékek olvasottsága még mindig nagyobb a digitális megjelenésnél,* azonban fel kell ismerni, hogy az olvasókért vívott harc hosszú távon az interneten dől el (*Ságodi, 2012*).

Egy tudományos folyóirat is akkor működhet hatékonyan, ha annak szerkesztőbizottsága ismeri az olvasóközönség, illetve a szerzőjelöltek vagy a szerzők lappal kapcsolatos véleményét. Az olvasók és szerzők megállapításainak, kritikáinak, illetve javaslatainak ismerete nélkül manapság már nem lehet megfelelően felépíteni és működtetni egy tudományos folyóiratot. A **Gazdálkodás** folyóiratnál is erre a megállapításra jutott a szerkesztőbizottság. Úgy gondolták, hogy ennyi év távlatában érdemes lenne megismerni az olvasók, illetve a szerzők véleményét a lapról. Ezzel kapcsolatosan végeztek már kérdőíves felméréseket, és a hivatalos honlapon is lehetőség nyílik a kérdésfeltevésre, azonban ezek a véleménynyilvánítási módok viszonylag kevés olvasót és szerzőt értek el. A papíralapon történő kérdőíves megkérdezéssel a legnagyobb probléma az alacsony kitöltési és visszaküldési hajlandóság volt, ezért a szerkesztőbizottság úgy döntött, hogy *szélesebb körű megkérdezés indokolt a szerzői, illetve olvasói vélemények*

megismerése érdekében. Így a *Kaposvári Egyetem Marketing és Kereskedelem Tanszék*ével együttműködve online kérdőíves felmérést szerveztek meg.

Legfőbb céljuk a **Gazdálkodás** agrárökonómiai tudományos folyóirattal kapcsolatos olvasói, illetve szerzői elvárások, vélemények feltérképezése volt. Kíváncsiak voltak továbbá, hogy az előfizetői kör preferenciái miben változtak az évek során a lap beszerzését, illetve az egyes rovatok és cikkek jellemzőit illetően.

II. ANYAG ÉS MÓDSZER

A vizsgálatok során az olvasói és szerzői vélemények feltérképezéséhez *primer jellegű kutatásra* támaszkodtunk, amely közvetlenül, elsődleges vizsgálatokkal gyűjtött újszerű információkat jelent. Ezen belül a *kvantitatív kutatást* választottuk, amely mennyiségi, számszerűen meghatározható válaszokat ad a kutatási kérdésekre (*Malhotra, 2002*). A kérdőíves kutatás a **Gazdálkodás** folyóirat szerkesztőségének és a Kaposvári Egyetem Marketing és Kereskedelem Tanszékének együttműködésével zajlott.

A megkérdezés módszerének az *online kérdőíves felmérést* határoztuk meg. A vizsgálatban a folyóirat eddigi olvasói, illetve szerzői vettek részt. A kérdőívet a GoogleDocuments segítségével hoztuk lét-

1. táblázat

Személyes jellegű információk (háttérváltozók) N = 175

Neme	Fő	%
Férfi	107	61,1
Nő	68	38,9
Életkora		
18–30 év	17	9,7
30–50 év	97	55,4
50 év felett	61	34,9
Legmagasabb iskolai végzettsége		
Felsőfokú diploma	40	22,9
Felsőfokú diploma és tudományos fokozat	135	77,1
Foglalkozása		
Tudomány területe (kutató, oktató vagy PhD-hallgató)	141	80,6
Állami alkalmazott nem tudományos területen	7	4,0
Vállalkozó vagy vállalkozásnál alkalmazott	10	5,7
Nyugdíjas	15	8,6
Egyéb, éspedig	2	1,1
PhD-hallgatók képzésében való érintettség		
Igen	106	60,6
Nem	69	39,4
A folyóirattal való kapcsolódás		
Előfizető és rendszeres olvasó	35	20,0
Előfizető, de nem rendszeres olvasó	15	8,6
Rendszeres olvasó, de nem előfizető	81	46,3
Eddig ritkán vette a kezébe a lapot	35	20,0
Nem olvassa a lapot	9	5,1

Forrás: saját szerkesztés

re és egy link[1] formájában vált terjeszthetővé. A **Gazdálkodás** szerkesztőségétől kapott körülbelül 800 címet tartalmazó e-mail listát használtuk fel a kérdőív kiküldése során. A kérdőíves kutatás nem reprezentatív módon zajlott. A vizsgálatban különválasztottuk az olvasókkal, illetve a szerzőkkel kapcsolatos kérdéseket, azonban előfordultak átfedő kérdések is a két csoport között, továbbá személyes jellegű kérdéseket (háttérváltozók) is feltettünk, ezek eredményeit az 1. táblázat szemlélteti.

A kérdőív több válaszlehetőséges és eldöntendő típusú, zárt kérdéseket tartalmazott, továbbá skálajellegű kérdések is szerepeltek a felmérésben, a megkérdezettek saját szubjektív véleményét pedig nyitott kérdésekkel vizsgáltuk.

A kutatásban a válaszadás önkéntes és névtelen volt, vagyis az adatfeldolgozás során a kitöltőt nem lehetett azonosítani.

Összesen 175 válasz érkezett vissza, ezekből 9 esetben a megkérdezettek eddig még nem olvasták a folyóiratot, így részükről csupán a személyes jellegű kérdésekre kaptunk választ. A kérdőívek a GoogleDocuments rendszerébe automatikusan visszaérkeztek, ahol egy Excel formátumú táblázat segítségével váltak letölthetővé. A kapott adatokat az SPSS matematikai-statisztikai program segítségével értékeltük ki. A háttérváltozók esetében szignifikáns összefüggéseket is kerestünk, amelyeket az egyes kérdések általános megoszlásának ábrázolása és elemzése után tüntetünk fel a tanulmányban.

III. EREDMÉNYEK ÉS ÉRTÉKELÉSÜK

Ebben a fejezetben a kérdőív kiértékelésének legfontosabb eredményeit mutatjuk be. Bizonyos kérdéscsoportoknál a szerzői, illetve olvasói nézőpontokat együtt vizsgáljuk, aminek oka, hogy ezekben az esetekben hasonlóan vélekedett a két vizsgált csoport. *A következő átfogó témakörök szerint szemléltetjük a kérdőíves kutatás legfontosabb eredményeit:*

- A folyóirathoz való hozzájutás vizsgálata.
- A lap tudományos színvonalának és formai megjelenésének olvasói szemszögből történő minősítése.
- A folyóirat előfizetési díjának olvasói szemszögből történő megítélése.
- A különféle információtípusok és a rovatok fontosságának vizsgálatai olvasói, illetve szerzői szemszögből.
- Végül a folyóiratban történő publikációs hajlandóság vizsgálata szerzői szemszögből.

3.1. A folyóirathoz való hozzájutás vizsgálata

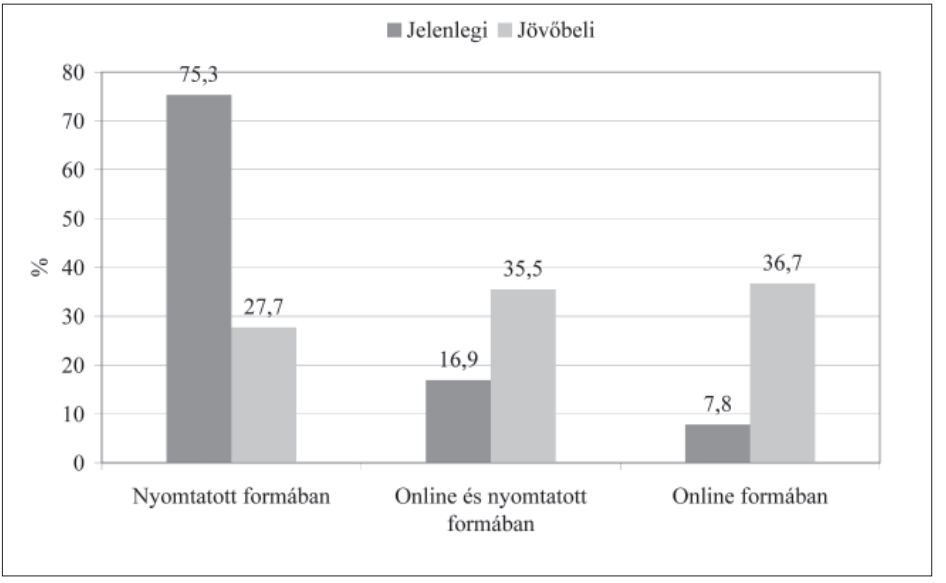
Elsőként a **Gazdálkodás** című folyóirat olvasói véleményeit és preferenciáit vizsgáltuk. Az 1. ábra a folyóirat eddigi beszerzési formáit hasonlítja a jövőbeli hozzájutás formájához.

Jelenleg a válaszadók háromnegyed része kizárólag nyomtatott formában, míg további 17%-a nyomtatott és online formátumban jut hozzá a folyóirat aktuális számaihoz. Az online formátum használata a megkérdezettek körében egyelőre különösen alacsony arányt, 7,8%-ot mutat. Az előző megoszlásokhoz képest nagymértékű változást tapasztaltunk a jövőbeli beszerzési formát illetően. Az *online formátum aránya majdnem megháromszorozódott,* továbbá kizárólag online formában való beszerzést a válaszadók több mint harmada várna el a jövőben. A nyomtatott hozzájutás aránya 27,7%-ra csökkent, amiből az következtethető, hogy az online felületen való megjelenés a jövőben különösen fontossá válhat.

[1] https://docs.google.com/spreadsheet/viewform?formkey=dHo4WmNHSFFVZFZXMWxiVU4wVnJyWWc6MQ

1. ábra

A folyóirathoz való jelenlegi és jövőbeli hozzájutás összehasonlítása (N = 166)

Forrás: saját szerkesztés

• A megkérdezettek életkorának függvényében érdekes összefüggést találtunk. Az *online formátumban való jövőbeli hozzáféréshez* leginkább a 30–50 év közöttiek ragaszkodnak (46,7%), az 50 év felettiek viszont az előzőekkel ellentétben legnagyobb arányban (44,1%) a *nyomtatott formához* kötődnek a későbbiek során is. A 30 év alattiaknak (47,1%) mindegy, hogy *online vagy nyomtatott módon* jutnak-e hozzá a laphoz.

• Az előfizető és rendszeres olvasó kategóriába tartozó válaszadók többsége (57,1%) *nyomtatott formában* képzeli el a folyóirathoz való hozzájutást a jövőben is. Egészen más arányokat kaptunk a rendszeres olvasó, de nem előfizetők körében. Náluk 19,8%-kal a legalacsonyabb a *nyomtatott formában* történő jövőbeli megjelenés igényének aránya. A lapot ritkán olvasók az *online formátumot* preferálják, az 54,3%-os arány kiemelkedik a többi kategória közül.

Az előzőek során már kiderült, hogy a **Gazdálkodás** online megjelenésére egyre nagyobb lesz az igény, így megvizsgáltuk a folyóirat *hivatalos honlapjának látogatottsági megoszlását*. Az eredmények alapján a válaszadók 80,7%-a már járt a honlapon. Ezek szerint kijelenthető, hogy a megkérdezettek körében a honlap kiemelkedően ismert, vagyis fontossá válhat a jövőben, hogy az olvasókat itt tudják tartani, illetve az aktivitásukat tovább növeljék a lap szerkesztői.

A folyóirat népszerűségének és elismertségének növelése érdekében fontos lépés lenne, hogy a *folyóirat cikkeit nemzetközi elektronikus rendszerekben is megjelentessék*. A következő kérdés során az ezzel kapcsolatos fogyasztói egyetértést vizsgáltuk. Pozitívumként kell megemlíteni, hogy az eddigi kérdésekre adott válaszok alapján itt kaptuk a legmagasabb arányt. Tehát a válaszadók 94,0%-a egyetért azzal a felvetéssel, hogy a cikkeket meg kellene jelentetni a nemzetközi elektronikus rendszerekben is.

3.2. A folyóirat tudományos színvonalának és formai megjelenésének olvasói szemszögből történő minősítése

A továbbiakban a lap tudományos színvonalának, illetve a formai megjelenésének minősítését kértük a válaszadóktól (2. táblázat). Ennek során értékelésüket az iskolai osztályzatoknak megfelelően kellett, hogy megadják. A tudományos színvonal esetében az 1 – az alacsony, míg az 5 – a magas színvonalat jelentette. A formai megjelenésnél az 1 – az egyáltalán nem megfelelő, míg az 5 – a teljes mértékben megfelelőt fejezte ki.

A folyóirat tudományos színvonalát és formai megjelenését összességében jóra minősítették a megkérdezettek, bár a formai megjelenés néhány tizeddel jobb értékelést kapott a tudományos színvonalnál. A szórásértékek alapján nem születtek szélsőséges értékelések.

Szövegesen is értékelhették az alacsonyabb megítélés okait azok a válaszadók, akik 2-es vagy 1-es osztályzattal értékelték a tudományos színvonalat, illetve a formai megjelenést. A vélemények között építő és kritizáló jellegű kijelentések egyaránt találhatók. A tudományos színvonalat tekintve az alacsonyabb minőségű, kiforratlan, PhD-hallgatók által készített cikkeket emelték ki, és a nemzetközi színtéren való megjelenést hiányolták. Formai kifogásként a régies, ódivatú kivitelezési módot említették legfőbb kritikaként.

3.3. A folyóirat előfizetési díjának olvasói szemszögből történő megítélése

Az olvasói megkérdezés során a folyóirat előfizetési díjának megítélését is vizsgáltuk (3. táblázat).

A válaszok alapján elmondható, hogy a megkérdezettek különösen bizonytalanok ebben a kérdésben, mivel 41%-uk nem tudott vagy nem akart válaszolni erre a kérdésre. További 33,1%-uk, illetve 21,7%-uk éppen megfelelőnek találta vagy nem okozott problémát a jelenlegi előfizetési díj kifizetése, és mindössze a válaszadók 4,2%-a tartja azt túlzottan magasnak. Így megállapítható, hogy a megkérdezetteknek különösebb problémája az előfizetési díjjal kapcsolatban nincsen, mégis felmerül a kérdés, hogy vajon milyen okból bizonytalan a többség?

• Az *előfizetési díj kifizetése* az 50 év felettieknek okozza a legkevesebb problémát (35,6%), míg a fiatalabbaknál ez kevesebb mint 20%. A kérdéssel kapcsolatos *bizonytalanság (NT/NV)* leginkább a *30–50 év közöttieknél* emelhető ki (50%).

2. táblázat

A lap tudományos színvonalának és formai megjelenésének minősítése

Megnevezések	N	Átlag	Szórás
Tudományos színvonal	161	3,97	0,786
Formai megjelenés	163	4,15	0,828

Forrás: saját szerkesztés

3. táblázat

A folyóirat előfizetési díjának megítélése (N = 166)

Megnevezések	Fő	%
NT/NV	68	41,0
Éppen megfelelő	55	33,1
Nem okoz problémát	36	21,7
Túlzottan magas	7	4,2

Forrás: saját szerkesztés

• Az *előfizetéssel rendelkezőknek egyáltalán nem okoz problémát* a folyóirat előfizetési díja. Ezt alátámasztja az ezzel kapcsolatos százalékos megoszlás is, ahol a *nem okoz problémát*, illetve az *éppen megfelelő* kategóriába tartozók aránya szinte teljesen megegyezik, körülbelül 40-40%-os arányban. A *bizonytalan válaszokat* azok adták, akik ritkán olvassák a folyóiratot, illetve rendszeres olvasók, viszont nem előfizetők.

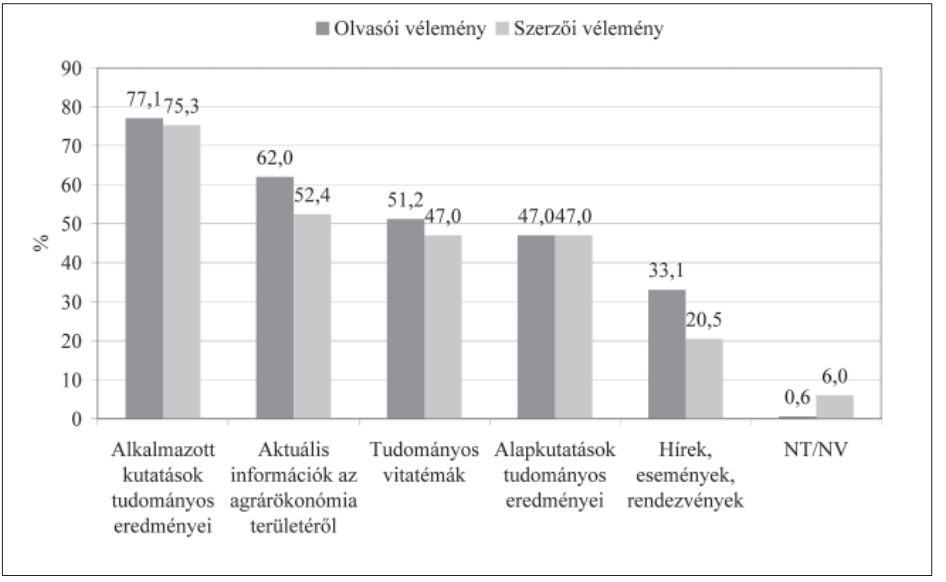
3.4. A különféle információtípusok és a rovatok fontosságának vizsgálata olvasói, illetve szerzői szemszögből

A 2. ábrán bemutatjuk, hogy *olvasói, illetve szerzői szempontból milyen információtípusok fontosak* a megkérdezettek számára. A szerzők esetében a cél az, hogy lássuk az általuk preferált témaköröket, ami a már meglévő vagy későbbi potenciális publikációk szempontjából kulcskérdés lehet. Ezt a kérdést általános szempontból tettük fel, nem volt feltétel az, hogy a megkérdezettek ténylegesen publikáljanak a lapban. Ennél a kérdésnél több válasz megjelölésére is lehetőséget adtunk.

Az olvasók legnagyobb része (77,1%-a) az *alkalmazott kutatások tudományos eredményeire* a leginkább kíváncsi. *Aktuális információkra az agrárökonómia területéről*, illetve *tudományos vitatémákra* a megkérdezettek 62,0%, illetve 51,2%-a fogékony. Az *alapkutatások* (47,0%) az alkalmazott kutatásokhoz mérten alacsonyabb népszerűségnek örvendenek. Legkevésbé az *általános hírekről, rendezvényekről és eseményekről szóló hírek* fontosak a válaszadóknak, azonban ezekre is a megkérdezettek valamivel több mint harmada kíváncsi.

A fontos és szükséges információkhoz képest csekély különbséget fedeztünk fel a szerzők esetében. Az információtípusok sorrendje nem változott. Látható, hogy az

2. ábra
Az információtípusok fontosságának vizsgálatai olvasói, illetve szerzői szemszögből (N = 166)

Forrás: saját szerkesztés

alkalmazott kutatások tudományos eredményei (75,3%) kiemelkedő fontosságúak a szerzők számára, így valószínűsíthető, hogy a válaszadók által írt publikációk is ebben a témakörben születnek. A szerzők számára csökkent a jelentősége az *aktuális információknak*, valamint a *tudományos vitatémáknak,* kevésbé fontosak a *különféle általános hírek, illetve az eseményekről és rendezvényekről megjelentetett információk*.

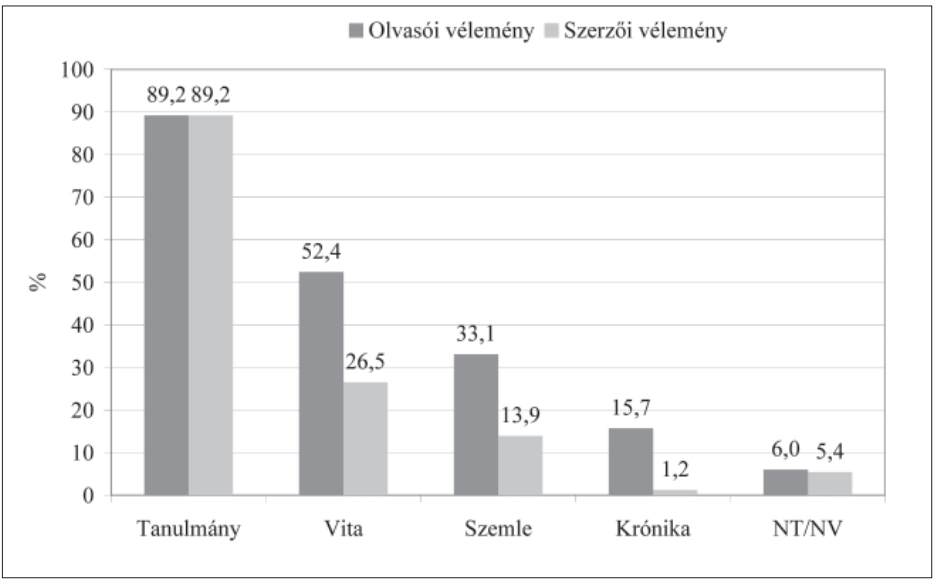
• A foglalkozás típusa szerint olvasói szemszögből kimagasló arányban a kutatók, az oktatók vagy a PhD-hallgatók számára fontosak (82,1%) az *alkalmazott kutatások tudományos eredményeiről* szóló információk, a többi foglalkozási típusnál átlagban 55-60%-os ez az arány. Az *alapkutatások tudományos eredményeit* illetően viszont a tudományos területen foglalkoztatottaknál alacsonyabb az arány, csupán 50,7%, ami alapján elmondható, hogy esetükben az alkalmazott kutatások jelentősebb szerepet töltenek be.

• Szerzői szemszögből a tudományos fokozattal rendelkező felsőfokú végzettségűek valamivel nagyobb arányban (79,5%) tartják fontosnak az *alkalmazott kutatások tudományos eredményeivel kapcsolatos információkat*, mint a felsőfokú diplomások (61,5%). Ez azzal magyarázható, hogy a fokozattal rendelkezők számára eleve fontosabb a publikálás, és ezen belül az alkalmazott kutatások témaköre.

• Szerzői és olvasói oldalról is igaz, hogy az 50 év felettiek sokkal jobban érdeklődnek a *tudományos vitatémák* iránt (61%), mint a fiatalabbak (40%). Az *alapkutatások tudományos eredményei* olvasói szemszögből a *30–50 év közötti* válaszadók számára kiemelkedően fontosak (58,9%), a másik két korcsoportot tekintve 30–40% közötti arányokat kaptunk.

A következő részben *a folyóirat különféle rovatainak megítélését mutatjuk be*. A 3. ábrán együtt szemléltetjük az egyes rovatok olvasói népszerűségét, illetve szerzői szemszögből az egyes rovatokban történő

3. ábra
A folyóirat rovatainak vizsgálata az olvasói népszerűség, illetve a szerzők általi publikálási hajlandóságot tekintve (N = 166)

Forrás: saját szerkesztés

publikálási hajlandóságot. A szerzők esetében általános formában történt a kérdés feltevése, vagyis azok is válaszolhattak, akik eddig nem publikáltak a **Gazdálkodás**ban. A megkérdezettek több választ is megjelölhettek.

Az olvasók körében a legnépszerűbb rovatnak a *Tanulmány* rész bizonyult, a válaszadók 89,2%-a olvassa rendszeresen. A *Vita* rovatot minden második válaszadó megtekinti, a *Szemle* a válaszadók harmadánál minősül kiemelkedőnek, végül a legalacsonyabb arányt a *Krónika* rész érte el, 15,7%-kal.

Az olvasókhoz hasonlóan a szerzők egyértelmű többsége (89,2%) a *Tanulmány* rovatban publikálna legszívesebben, a *Vita* (26,5%) és a *Szemle* (13,9%) különösen nagy lemaradással követi a Tanulmány részt. A *Krónika* a vizsgálat eredményei alapján szinte egyáltalán nem érdekli a szerzőket, ezt jól bizonyítja az 5,4%-os arány.

• Az előfizető és rendszeres olvasó kategóriába tartozók 97,1%-a a *Tanulmány* rovatot olvassa leggyakrabban, ami a többi kategóriához mérten is kimagaslónak számít.

• Az életkor szerint olvasói szemszögből az 50 év felettiek 66,1%-os aránnyal inkább kedvelik a *Vita* rovat írásait, mint a fiatalabb korosztályok (átlagban 42%). A *Szemle* hasonlóan az előzőekhez, leginkább az 50 év felettiek körében népszerű (45,8%), a fiatalabbaknál átlagban csak 20%-os megoszlást kaptunk. A szerzők közül az 50 év feletti válaszadók 39,0%-a szívesen publikálna a *Vita* rovatban. Ez különösen magas megoszlásnak számít a 30 év alattiak (17,6%), illetve a 30 és 50 év közöttiekhez (20,0%) képest.

• A tudományos területen dolgozó válaszadók 93,3%-a publikálna legszívesebben a *Tanulmány* rovatban. Ilyen magas arányt a többi foglalkozási típus esetében nem tapasztaltunk. A *Vita* rovatot illetően viszont a tudományos területen dolgozók elutasítási aránya 78,4%-os.

Olvasói szemszögből kíváncsiak voltunk arra, hogy a jelenlegi rovatokon kívül a válaszadók (N = 166) *igényelnek-e további új rovatokat*, és amennyiben igen, akkor általában melyek azok a témakörök, amelyekről leginkább olvasnának. A válaszok alapján az a következtetés vonható le, hogy *a megkérdezettek jellemzően nem igényelnek új rovatokat*, ezt alátámasztja, hogy 86,1%-uk elutasította ennek jövőbeli lehetőségét. Közel 15%-uk viszont értékes javaslatokat tett. *A leggyakoribb említések a következők voltak:* nemzetközi kitekintés, sajtószemle; esettanulmányok, jó gyakorlatok bemutatása; külföldi tapasztalatok, eredmények összefoglalói; hírekről és rendezvényekről való cikkek és összefoglalók.

3.5. A folyóiratban történő publikációs hajlandóság vizsgálata szerzői szemszögből

Végezetül *szerzői szemszögből* mutatjuk be, hogy *a válaszadók közül eddig hányan publikáltak a* **Gazdálkodás***ban*. A válaszadók 71,1%-a már eddig is publikált a lapban, megtartásuk és igényeik ismerete kulcskérdés. Különösen fontos viszont az a 48 fő, akik eddig még nem publikáltak a folyóiratban. *Ennek legfontosabb okai a következők:* időhiány; kutatási eredményekben való lassú haladás; zökkenőmentesebb befogadás és több szerkesztői/lektori segítség; saját elhatározás, motiváció; ösztönzés, felkérés egy cikk megírására; legyen impakt faktoros a lap; magasabb színvonal jellemezze a folyóiratot.

• A 30 évnél fiatalabbak csupán 41,2%-a *publikált a folyóiratban*, ehhez képest az idősebb korosztály képviselői körülbelül 75%-os arányban. A fiatalabbak visszafogott publikálási hajlandósága részben érthető, hiszen kutatási témájuk sok esetben még kiforratlan, így a publikálási lehetőségeik is szűkösebbek.

• A tudományos fokozattal rendelkező felsőfokú diplomások magasabb arányban (76,4%) *publikáltak a lapban*, mint a csupán felsőfokú diplomás végzettségűek. Ez

az eset is az előző összefüggéssel magyarázható; ha már tudományos fokozattal rendelkezik egy kutató, akkor a publikációs hajlandósága is nagyobb, és jobbak a lehetőségei a kutatási területek ismeretét illetően is.

A következő kérdéssel azt vizsgáltuk, hogy *akik eddig nem publikáltak a folyóiratban* (N = 48), *azok a jövőben hajlandók lennének-e erre,* illetve *milyen tényezők segíthetnék* őket abban, hogy publikáljanak. A kapott egyéni válaszokat beépítettük az előző kérdés során már bemutatott javaslatokba, mivel a válaszadók szinte teljesen hasonló megállapításokat tettek a két kérdéskörben. A megkérdezettek különösen pozitívan gondolkodtak a jövőbeli publikálást illetően, mivel 77,1%-uk valószínűsíthetően írni fog a lapban, ami azt jelenti, hogy mindössze 11 megkérdezett utasította ezt el.

IV. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

Jelenleg a válaszadók háromnegyed része nyomtatott formában *jut hozzá a laphoz*, online és nyomtatott formában együttvéve is csupán 24,7%-uk. A jövőt figyelembe véve viszont a megkérdezettek több mint harmada kizárólag online formátumban, míg további 35,5%-uk online és nyomtatott formában szeretne hozzájutni a laphoz. Nyomtatott formában mindössze 27,7%-uk igényelné a lapot. A háttérváltozókat tekintve az 50 év felettiek továbbra is ragaszkodnak a nyomtatott formához, a fiatalabbak viszont az online megjelenést részesítenék előnyben a jövőben. A jelenlegi előfizetők közül a nyomtatott kiadáshoz minden második válaszadó ragaszkodik a későbbiek során is, míg a lapot ritkábban olvasóknál az online formátum a preferált. A kapott eredmények alátámasztják azt a feltételezést, amely szerint az online felület nyújtotta lehetőségeket a jövőben sokkal jobban ki kell használni, mivel az olvasók többsége így szeretne hozzájutni a folyóirathoz.

A *folyóirat tudományos színvonalát és formai megjelenését* körülbelül 4-es osztályzattal értékelték a megkérdezettek. A formai kinézetet (4,15) valamivel jobbra értékelték a lap tudományos megjelenésénél (3,97). A formai kivitelezés legfőbb hibájának a régies stílust említették, a tudományos színvonal gyengeségei közé sorolták a sokszor alacsonyabb színvonalú, PhD-hallgatók által készített, még kiforratlan cikkeket.

Az *olvasók és szerzők számára szükséges információk* esetében hasonló eredmények születtek. Az alkalmazott kutatások tudományos eredményei bizonyultak mindkét csoport számára a legfontosabb információtípusnak, 75% feletti említési aránnyal. A többi információtípust illetően árnyaltabb képet kaptunk a szerzők esetében, miközben a tényezők sorrendje a két csoportnál nem változott. A kutatói státusszal rendelkező olvasók számára az alkalmazott kutatások 82,0%-os arányban a legfontosabbak. Ez a szerzők esetében is hasonló megoszlást mutatott. Az alapkutatásokkal kapcsolatos információk viszont a nem tudományos státuszú válaszadók szempontjából fontosabbak. A szerzőknél a tudományos vitatémák az 50 év felettiek számára a leginkább jelentősek.

A Tanulmány rovat kiugróan a legnépszerűbbnek bizonyult mind az olvasók, mind a szerzők (publikálási cél) körében, egyaránt 82%-os említési aránnyal. A *Vita* rovat minden második olvasónak fontos, a szerzők körében már csak a megkérdezettek harmada van hasonló véleményen. A rendszeres olvasók és előfizetők 97,0%-a a *Tanulmány* rovat mellett tette le a voksát. A tudományos területen dolgozó potenciális szerzők 93,3%-a jelölte meg fő publikálási célnak a *Tanulmány* rovatot. A *Vita* rovatot, hasonlóan a tudományos vitatémákhoz, az 50 év feletti olvasók és szerzők preferálják jobban.

A válaszadók 80,0%-a *járt már a* **Gazdálkodás** *honlapján.* A megkérdezettek

94,0%-a szerint *a cikkeket* a *nemzetközi elektronikus rendszerekben is meg kell majd jelentetni*. Ez összefügg a lap tudományos színvonalának értékelésekor hangsúlyozott kritikákkal, amelyek szerint a nemzetközi színtéren való megjelenés a folyóirat egyik hiányossága. Ezen feltétlenül változtatni kell a lap szerkesztőinek.

A *folyóirat előfizetési díját illetően* a válaszadók legnagyobb része bizonytalan. Ez részben érthető, mivel többségben vannak azok az olvasók, akik nem előfizetői a lapnak, így nekik korlátozott a véleményük a kérdéssel kapcsolatban. A többi válaszadó számára nem okoz komolyabb problémát az előfizetési díj mértéke.

A folyóiratban a válaszadók 71,1%-a *publikált*. Az *eddig nem publikálók* leginkább az időhiányt, a zökkenőmentes befogadást és elbírálást említették meg, valamint a kutatási eredményekben való jobb előrehaladást, illetve a magasabb szakmai színvonalat és az impakt faktoros besorolást hiányolták.

FORRÁSMUNKÁK JEGYZÉKE

(1) Csete L. (2006): 50. évfolyamába lépett a Gazdálkodás. Gazdálkodás 50 (1) 1-8. pp. – (2) Eszes I. – Bányai E. (2002): Online marketing. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1-176. pp. – (3) KSH (2011): Háztartások infokommunikációs eszközellátottsága és egyéni használat jellemzői. Internetet ténylegesen használók. URL: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_oni006.html (Letöltés ideje: 2013. március 20.) – (4) Magyar Lapkiadók Egyesülete (2012): World Press Trends: emelkedett az újságolvasók száma, a digitális bevételek ezt a növekedést még nem tudják követni. URL: http://mle.org.hu/world-press-trends-emelkedett-az-ujsagolvasok-szama-a-digitalis-bevetelek-ezt-a-novekedest-meg-nem-tudjak-kovetni/ (Letöltés ideje: 2013. március 20.) – (5) Malhotra, N. K. (2002): Marketingkutatás. Kjk-Kerszöv Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 1-800. pp. – Ságodi A. (2012): Nyomtatott vs. on-line sajtó, haldokolnak az újságok. URL: http://www.abfox.eu/online-sajto.html (Letöltés ideje: 2013. március 20.)